

Meer zeggenschap voor mensen met een licht verstandelijke beperking

Mensen met een licht verstandelijke beperking (lvb) hebben net als ieder ander recht op een prettig leven. Om daar voor te zorgen is het belangrijk dat ze mee kunnen doen in het beleid en de politiek. Dat gebeurt nu nog te weinig. In dit artikel staat hoe dat komt en hoe het kan verbeteren. Met tips voor gemeenten, politieke partijen en mensen met een licht verstandelijke beperking.

Veel mensen met een lvb ervaren een minder hoge kwaliteit van leven dan anderen. Ze zijn minder zelfstandig en minder actief in bijvoorbeeld sport of vrijwilligerswerk. Ook zijn ze vaker eenzaam in vergelijking met andere mensen. Maar er zijn grote verschillen binnen deze groep. Gelukkig zijn er ook best veel mensen met een lvb helemaal zelfstandig en erg tevreden over hun leven.

BEGRIPPENLIJST

In dit artikel komen begrippen voor die wel wat uitleg kunnen gebruiken.

Beleidsmatige participatie: als mensen met hun eigen ideeën, kennis en ervaring het beleid proberen te beïnvloeden. Ze kunnen betrokken zijn bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van beleid.

Politieke participatie: als mensen meedoen aan het politieke proces. Dat kan bijvoorbeeld door te stemmen tijdens verkiezingen. Of door te helpen bij de verkiezingscampagne om stemmen te winnen voor de favoriete partij.

Zeggenschap: als mensen mee mogen beslissen over het beleid.

Het doel bij alle drie de begrippen is er voor te zorgen dat er goed beleid komt voor alle inwoners. Dus dat iedereen een prettig leven kan leiden, ook mensen met een lvb.

WAAROM IS HET BELANGRIJK DAT MENSEN MET EEN LVB MEER ZEGGENSCHAP KRIJGEN IN POLITIEK EN BELEID?

Allereerst omdat politici en beleidsmakers niet óver, maar mét mensen met lvb moeten praten. Deze mensen hebben bovendien meer dan gemiddeld te maken met het gemeentelijke beleid. Want veel mensen met een lvb krijgen begeleiding, dagbesteding of andere ondersteuning die door de gemeente georganiseerd en betaald wordt. En zij weten zelf dus het beste wat er verbeterd kan worden. Bovendien is het gewoon verplicht dat de gemeente mensen met een lvb zeggenschap geeft. Dat staat in het VN-verdrag Handicap.

Leernetwerk

Kennisinstituut Movisie en belangenorganisatie Zorgbelang Inclusief hebben in 2021 een leernetwerk georganiseerd. Dat waren bijeenkomsten waar gemeenten en ervaringsdeskundigen met een licht verstandelijke beperking (lvb) kennis en ideeën deelden over hoe mensen met een lvb beter mee kunnen denken en beslissen. Ook het College voor de Rechten van de Mens, leder(in) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) waren erbij betrokken. Het leernetwerk leverde [dit rapport](#) op. Het artikel dat je nu leest is daarvan een samenvatting.

HOE KOMT HET DAT MENSEN MET EEN LVB NIET GENOEG ZEGGENSCHAP HEBBEN?

Er zijn verschillende oorzaken waardoor mensen met een lvb nog onvoldoende mee kunnen praten en beslissen. Bijvoorbeeld:

- In sommige gemeenten is er wel een gehandicaptenplatform. Dat is een organisatie die zich inzet voor de belangen van mensen met een beperking. Maar dit platform hoort vaak niet bij de officiële instanties die de gemeente adviseren;
- Soms mogen mensen met een lvb wel hun verhaal vertellen, bijvoorbeeld via een gehandicaptenplatform, maar in de meeste gevallen mogen ze niet meebeslissen over het beleid. Ze participeren dus wel, maar ze hebben geen zeggenschap;
- Bovendien zitten er in de platforms en andere groepen die meedenken weinig of geen mensen met een lvb. Terwijl het wel nodig is dat er mensen met verschillende soorten beperkingen aan mee doen, want iedereen heeft eigen ervaringen, kennis en behoeften.

DRIE PRAKTIJKVOORBEELDEN

Gelukkig zijn er ook tal van gemeenten die aan de slag zijn met de politieke en beleidsparticipatie van mensen met een lvb. We noemen er drie: Woerden, Gorinchem en Almere. Deze gemeenten waren ook betrokken bij het Leernetwerk (zie kader hierboven).

In **WOERDEN** heeft de gemeente een officiële inclusieagenda gemaakt. Daarin staat onder meer hoe de zeggenschap voor mensen met een lvb geregeld is. Sven Pluimers heeft een lvb en sinds 2018 staat hij bij verkiezingen op de lijst bij Progressief Woerden. Hij werkt samen met een buddy, die gemeenteraadslid is. Sven praat niet over wat er allemaal mis is, maar over wat er beter of anders kan. Dat zorgt voor positieve veranderingen. Een mooi resultaat is dat er in Woerden nu inclusieve woonwijken worden gebouwd. Stedenbouwkundigen ontwerpen deze wijken samen met de inwoners.

In **GORINCHEM** helpt een klankbordgroep van mensen met een lvb de gemeente om het Wmo-beleid vorm te geven. De klankbordgroep geeft adviezen en vraagt aan inwoners hoe het Wmo-beleid uitpakt voor mensen met een lvb. Daarnaast geeft de klankbordgroep feedback op folders, brieven en andere teksten met informatie voor inwoners die ondersteuning krijgen.

Een belangrijk resultaat van de klankbordgroep is dat de gemeente nu beter communiceert met mensen die ondersteuning krijgen. Bijvoorbeeld in de brieven over de herindicering. Die hebben tegenwoordig een meer geruststellende toon.

In **ALMERE** is er speciaal voor mensen met een lvb een politiek panel, dat G-KRACHT heet. Het panel bezoekt het stadhuis geregeld: twee keer per jaar voor een gesprek met de burgemeester en drie keer per jaar voor een gesprek met politieke partijen. Het G-KRACHT politiek panel is een schakel tussen de leefwereld van mensen met een beperking en de systeemwereld van de gemeente. Een belangrijk succes is dat er een onafhankelijke klachtencommissie is gekomen voor mensen die problemen hebben met het Wmo-vervoer.

In de handreiking is meer te lezen over deze goede voorbeelden.

TIPS VOOR GEMEENTEN

- Regel dat mensen met een lvb op bezoek kunnen bij de burgemeester, een wethouder of gemeenteraadslid.
- Zorg ervoor dat het voor mensen met een lvb eenvoudig is om te gaan stemmen tijdens verkiezingen.
- Regel een vergoeding en een ondersteuner voor mensen die actief beleidsmatig of politiek participeren.
- Zorg ervoor dat de officiële adviesraden ook mensen met een lvb uitnodigen om mee te doen bij hun werk.
- Stel een lange termijn agenda op, samen met mensen met een lvb. En zorg er ook voor dat mensen met een lvb weten op welk moment hun betrokkenheid gewenst is.
- Bedenk bij elk nieuw beleid dat er ook mensen met een lvb mee te maken krijgen: wonen, werk, zorg en welzijn, enzovoort.

TIPS VOOR POLITIEKE PARTIJEN

- Zoek mensen met een lvb actief op. Veel van hen zijn niet gewend om actief te zijn in de samenleving.
- Bedenk een combinatie van educatieve en ontspannende activiteiten voor mensen met een lvb. Dat maakt het nuttig en plezierig om politiek te participeren.
- Regel een aanspreekpersoon in de partij. Deze persoon besteedt speciale aandacht aan mensen met een lvb, nodigt ze uit en is hun vaste contactpersoon. Laat deze aanspreekpersoon een duo vormen met iemand met een lvb.

TIPS VOOR MENSEN MET EEN LVB

- Mensen met een lvb weten heel goed wat er in hun wereld speelt en waaraan zij behoefte hebben. Het is belangrijk dat ze die informatie doorgeven aan de politieke partijen en gemeente.
- Vorm een groepje van mensen met een lvb die goed samenwerken. Zo'n groepje kan samen plannen maken en taken verdelen. De een kent misschien veel andere mensen, een ander kan iets op een website schrijven en weer iemand anders is goed in gesprekken met de gemeente.
- Zoek een maatje om samen mee op te trekken bij het politiek of beleidsmatig actief worden. Dat kan een gemeenteraadslid zijn, iemand die vroeger in de politiek zat, een belangenbehartiger of een ambtenaar. Deze persoon kan zijn kennis en contacten met je delen en ook zorgen dat de lvb-ervaringen meegenomen worden in beleid of politieke besluitvorming. Hij of zij kan ook meegaan naar een bijeenkomst en je kunt samen je ervaringen bespreken.
- Laat je zien: ga naar vergaderingen en bijeenkomsten van adviesraden, de gemeenteraad of politieke partijen. Laat weten dat je er bent. Als je positief bent en goede ideeën hebt, ben je altijd welkom.
- Politieke participatie kan op veel manieren. Bijvoorbeeld door flyers te verspreiden, te helpen bij de organisatie van bijeenkomsten, andere mensen met een lvb uit te nodigen, door knelpunten te melden of ideeën voor verbetering te delen.

Naschrift: lees in [de volledige handreiking](#) ook conclusies, een reflectie en een lijst met leestips.